

Egyházi Képviselő Tanács

A *harmadik évnegyedi gyűlését* október 14-én tartotta D. dr. Kovács Lajos püspök és dr. Barabássy László főgondnok elnöklete alatt. E. K. Tanács által tárgyalta ügyek:

a febr. 21—okt. 10 közötti időben elnökiileg elintézett fontosabb közgazgatási és gazdasági ügyekről szóló jelentés; a székelykeresztúr—udvarhelyi egyházkör 17 egyházközségében tartott püspöki vizitáció (ápr. 13—30); lelkésztovábbképző tanfolyam (júl. 26—aug. 6); a Missziói Bizottság okt. 13-i ülésének jegyzőkönyve; márc. 6—7 napjain tartott Főtanács leiratai; lelkészneveléssel kapcsolatban: hallgatóink lelki nevelése, hiterősítő előadások, legáció, ösztöndíj és tanulmányi segély megállapítása, szakvizsgai és lelkészképesítő vizsgai jegyzőkönyvek, külföldi ösztöndíj vizsga jegyzőkönyve; D. dr. Erdő János rektori jelentése az 1982—83. tanévről; Teológiai Intézet Tanácsának jegyzőkönyvei; D. dr. Erdő János jelentése az Egyesült Államokban jún. 17—júl. 8 között tartott „Minns“ előadásairól; Gazdasági és Pénzügyi Bizottság jegyzőkönyvei.

Az ülésen bensőséges megemlékezés történt D. dr. Kovács Lajos afia püspökké választásának 10. évfordulójáról. Dr. Barabássy László főgondnok és D. dr. Erdő János főjegyző, valamint a gyűlésen jelen levő Iulian Sorin vallásügyi hivatali igazgató méltatták az ünnepeltnek eredményes egyházépítő munkásságát.

Az *E. K. Tanács negyedik évnegyedi gyűlése* december 3-án volt. Tárgysorozatán szerepeltek:

okt. 11—dec. 1 közötti időben elnökiileg elintézett fontosabb adminisztratív és gazdasági ügyekről szóló jelentés; a Missziói Bizottság dec. 2-i ülésének jegyzőkönyve; lelkésznevelési ügyek: Lelkészképesítő és Énekvezérképesítő Bizottságok jegyzőkönyvei; 1982—83. tanév I. félévére érvényes ösztöndíjak és tanulmányi segélyek megállapítása; Teológiai Intézet Tanácsának jegyzőkönyve; a kolozsvár- napocai 3. sz. Monostori egyházközség megalakulásáról szóló jelentés; Nyugdíj- és Segélypénztár Vezető Tanácsa ülésének jegyzőkönyve; az 1983. évi Főtanács által eszközlendő választások előkészítése; Gazdasági és Pénzügyi Bizottságok jegyzőkönyvei; az egyházi központ 1983. évi költségvetésének megállapítása és személyi változások.

Egyházköri közgyűlés

A *székelykeresztúr-udvarhelyi* egyházkör november 7-én Székelyudvarhelyen tartotta évi rendes közgyűlését dr. Molnár István, Lőrinczi Lajos felügyelőgondnokok és Báró József esperes elnöklete alatt. Közgyűlés a következő ügyeket tárgyalta:

esperes évi jelentése; a szórványgondozásról, család és beteglátogatásról, a valláserkölcsi nevelésről szóló jelentések; az egyházi fegyelmi szabályzattervezet véleményezése; pénztárvizsgáló bizottság jelentése és az egyházkör költségvetésével kapcsolatos ügyek.

A vasárnapi istentisztelet szószéki szolgálatát Fazakas Dénes oklándi lelkész, az énekvezéri teendőket Keresztes Sándorné homoródszentpáli énekvezér végezte.

Közgyűlésen az egyházi központot D. dr. Erdő János főjegyző és Andrásfi György előadótanácsos képviselték.

Lelkészi értekezletek

A *harmadik évnegyedi* értekezleteket október 5—8. napjain tartották meg a tordai, segesvári, székelyudvarhelyi és bölöni egyházközségekben. Az értekezletek tárgysorozatán: *A Nemzeti Kulturális Patrimónium hatáskörébe tartozó tárgyak őrzése, megóvása és javítása. A lelkészek és keblitanácsosok feladatai* c. közérdekű, és *A vallásos ember és az egyház* c. teológiai előadás szerepelt. A közérdekű előadást Gyulai Pál múzeológus, a teológiai dr. Szabó Árpád tartotta.

Dr. Lőrinczi Mihály ny. lelkész *Jób könyvének párbeszédei* címen a tordai és Zsigmond Cs. Attila lelkész *Jelenések könyve* címen a székelyudvarhelyi értekezleten tartott előadást.

A *negyedik évnegyedi* értekezletek december 7—11. napjain voltak Kolozsvár-Napocán, Marosvásárhelyen, Székelyudvarhelyen és Brassóban. A közérdekű értekezlet tárgya: *A Szocialista Demokrácia és Egység Frontja, egész népünk egységakarátának és akciójának kifejezője. A lelkészek és a keblitanácsosok részvétele a SZDEF akcióban* c. előadás volt, szerzője Török Áron. A teológiai értekezlet D. dr. Erdő János *Emberszolgálatunk alapelvei*, c. előadását tárgyalta. Sándor Bálint lelkész *Jeremiás próféta* címen a kolozsvár-napocai, és Zsigmond Cs. Attila *Az ember teremtése I. Mózes könyvében* címen a székelyudvarhelyi értekezleten tartottak felolvasást. Az előadásokat részletes megbeszélés követte.

Lelkésznevelés

A *Protestáns Teológiai Intézet 1982—83. I. félévi előadásai* dec. 18-án fejeződtek be. A félévi vizsgaszesszió 1983. jan. 5-től 31-ig tart.

Legáció. Teológiai hallgatóink karácsonykor legátusi minőségben eredményes szószéki szolgálatokat végeztek a különböző egyházközségekben.

Személyi változások

Kinevezések: *Nyitrai Levente* komjászegi lelkész okt. 1-től a székely-szentmihály-bencédi egyházközségbe neveztetett ki rendes lelkésznek.

Október 1-től gyakorló segédlelkésszi kinevezést kapott *Balázs Tamás* a komjászegi, *Buzogány Sándor* az iklandi és *Rüsz Domokos* a brassói egyházközségbe.

Felekezeti Teológiai Konferencia

A hazai teológiai intézetek szokásos évi konferenciáját — sorrendben immár a 40-iket — a Protestáns Teológiai Intézetben rendezték meg nov. 9-én. A gyűlésen részt vettek az ortodox, protestáns és katolikus egyházak képviselői, a teológiai intézetek és szemináriumok rektorai, igazgatói, tanárai, az egyházi lapok szerkesztői, teológiai doktorok és doktorjelöltek. Megnyitó beszédében dr. Péntek Árpád rektor felmérte az eddig megtett utat, amely 1964. márc. 28-tól napjainkig a keresztény ökumené szellemében, a hazai egyházak közötti jobb megismerést és együttműködést szolgálta az országépítés és a béke érdekében.

A konferencia tárgyát az Egyházak Világtanácsa vancouver-i nagygyűlésének témája képezte, melyet három előadás dolgozott fel: dr. Aurel Jivi, a nagyszebeni Ortodox Teológiai Intézet asszisztense: *Jézus Krisztus, a világ élete*; dr. Hans Klein, a Protestáns Teológiai Intézet nagyszebeni ágazatának tanára: *A világ, az emberi élet helye*; dr. Cezar Vasiliu, a bukaresti Ortodox Teológiai Intézet asszisztense: *Az élet védelme, Isten iránti kötelesség* címen.

Az előadásokat részletes megbeszélés követte; a konferencia a konkluziók összefoglalásával ért véget.

Másnap, nov. 10-én a konferencia részvevői dr. Ovidiu Șincai egyetemi előadótanár előadását hallgatták meg, aki *Szocialista társadalmi életünk demokratizmusa, megnyilvánulási vonásai és formái. Románia Szocialista Köztársaság választási rendszere* címen a közelgő néptanácsi választások időszerű kérdéseivel foglalkozott.

Lelkészi közmunka Kilyénben

A sepsiszentgyörgyi egyházkör tíz lelkésze: Májay Endre esperes, Bedó Béla, Fekete Dezső, Kiss Károly, Máthé Sándor, Nagy Zoltán, Székely János, Török Áron és Rüsz Domokos, valamint Szabó Dezső kolozsvári lelkész okt. 18-án közmunkát végeztek a kilyéni leányegyházközségben. 1977. évi földrengés által súlyosan megrongált műemlék-templom rövidesen beinduló helyreállítási munkálatait készítették elő. A lelkészek takarítást végeztek az épület körül, pótolták a hiányzó és a megrongálódott cserepeket, a padlásról az utolsó tetőjavítás alkalmával otthagytott törmeléket letakarították; hasonló tisztogatást végeztek a toronyban is. A közmunka özv. Péter Gáborné gondnok szeretetvendégségével ért véget. Reméljük, hogy az értékes műemlék-templom restaurálása 1983-ban megkezdődik.

Külföldi tanulmányút

Kiss Alpár, volt brassói segédlelkész a chicagói Meadville/Lombard Unitárius Teológiai Főiskolán, mint ösztöndíjas hallgató, 1982—83-ban továbbképző tanulmányokat folytat.

Bibliotheca Unitariorum

Dávid Ferenc halálának 400. évfordulója alkalmából, a Siklóson tartott nemzetközi kollokvium kezdeményezésére, 1981-ben jött létre a *Bibliotheca Unitariorum* címet viselő nemzetközi alapítvány, Hága székhellyel. Célkitűzések: a 16. században publikált, ma már alig hozzáférhető unitárius és szabadelvű teológiai munkák hasonmás kiadása.

Az alapítvány elnöke dr. Jan van Goudoever (Hollandia), szerkesztő bizottságának elnöke dr. Klaniczay Tibor akadémikus professzor (Magyarország), tagjai: dr. Erdő János, dr. Ferencz József püspök, dr. John Godbey (USA), dr. A. de Groot (Hollandia), dr. E. J. Kuiper (Hollandia), dr. M. Lienhard (Franciaország), dr. H. J. McLachlan (Anglia), dr. Pirnát Antal (Magyarország), J. Schippers (Hollandia), dr. L. Szcuzcki (Lengyelország), dr. J. Verduyck (Belgium) és dr. J. H. Williams (USA).

Az alapítvány első kiadványa az 1580-ban megjelent, Dávid Ferenc igazolását szolgáló *Defensio Francisci Davidis* c. munka.

350 évvel ezelőtt halt meg Gusztáv Adolf

1632. nov. 16-án esett el a harmincéves vallásháború lützeni csatájában. A svéd királyt mint az európai protestantizmus megmentőjét tisztelték.

1983 Luther Márton éve

A reformátor születésének 500. évfordulója alkalmából az evangélikus egyház emlék-istentiszteleteket, előadásokat és ünnepélyeket rendez azokban a városokban, melyek kapcsolatban állnak Luther életével és reformatori tevékenységével, mint pl. Eisleben, Erfurt, Magdeburg, Wittenberg, Drezda.

Id. Sütő Béla, bútorfestő asztalos, a vargyasi unitárius egyházközség oszlopos tagja, 88 éves korában, december 29-én elhunyt. A bútorfestés és fafaragás elismert székely művésze volt. Tiszta népi forrásból táplálkozott; a múlt maradandó értékeit vette át és a ma emberének otthonát s életét szépítette velük. Festett mennyezetei és karzatai, faragott szószék koronái és csillárjai díszítik többek között a kökösi, nagyajtai, felső-rákosi, homoródújfalusi, datki, székelyderzsi templomainkat, és őrzik emlékét.

HALOTTAINK

Harringtonné Szánthó Vilma, a New York-i Community Church ny. vallásoktató lelkésze, október 15-én, 69 éves korában súlyos szenvedés után, Santa Fe-ben (Új Mexico) elhunyt. Hamvait október 31-én a New York-i Community Church temploma alatti sírboltban helyezték örök nyugalomra.

Szánthó Vilma 1913. január 15-én Aldobolyon, Kovászna megyében született. Teológiai tanulmányait az 1931—36. években az egykori Unitárius Teológiai Akadémián, majd 1937—38-ban a chicagói Meadville Teológiai Főiskolán végezte és szerzett unitárius lelkészi oklevelet. 1939-ben Donald Harrington amerikai unitárius lelkész élettársa lett, és attól kezdve férje mellett haláláig a különböző egyházközösségekben és szervezetekben fejtett ki értékes lelkészi és társadalomszolgálati munkát. 1981-ben vonult nyugalomba. Új hazájában is mindvégig egyházunk és népünk hű, szolgálatkész barátja maradt.

Hadházy (Veszelovszky) Iván Pál, volt székelykáli unitárius lelkész, 36. életévében, november 17-én, autóbaleset folytán elhunyt. November 22-én temették el a kolozsvár-napocai Házsongárdi temetőben.

Hadházy (Veszelovszky) Iván Pál 1947. április 15-én született Kolozsvárt. Teológiai tanulmányait a Protestáns Teológiai Intézetben végezte. Mint segédlelkész 1972. okt. 1-től a marosvásárhelyi, 1973. dec. 1-től a székelykáli egyházközösségben szolgált. 1975. ápr. 1-el lemondott lelkészi állásáról és világi pályára lépett.

Emlékük legyen áldott!

Előfizetőink figyelmébe

A Keresztény Magvető előfizetési díja az 1982. évben belföldön és a szocialista országokban évi 100 lej, amelyet belföldön a lelkészi hivatalok útján vagy közvetlenül az egyházi központban (3400 Cluj-Napoca, Lenin út 9) lehet kifizetni.

Magyarországi olvasók a Posta Központi Hirlapiroda külföldi előfizetési osztálya — Budapest, VII. Lövölde tér 7 sz. — fiókjánál fizethetnek elő. A többi szocialista országokból az ILEXIM — Departamentul Export-Import Presă, P.O. Box 136—137 — telex: 11226, București, str. 13 Decembrie nr. 3 címre kell fizetni.

Az előfizetési díj a nyugati országok részére 200 lej, mely összeg ugyancsak az ILEXIM — Departamentul Export-Import Presă, P.O. Box 136—137 — telex: 11226, București, str. 13 Decembrie nr. 3 címre fizetendő.

Kelemen Lajos: *Művészettörténeti tanulmányok*. (II. kötet. A bevezető tanulmányt írta és a kötetet sajtó alá rendezte B. Nagy Margit.) Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1982. 408 l.

Élmény- és eseményszámba ment pár évtizeddel ezelőtt Kelemen Lajossal Kolozsvár utcáit járni. Szavai nyomán megszólaltak a várfalak, templomok, polgárházak és paloták. Rendre levetették a többszöri átépítés során rájuk rakódott gipsz- és malterréteget, s a még itt-ott kikanaláló, épen maradt ablak- és ajtókeretek révén felcsillant a ház XVIII—XVII. századi vagy még korábbi képe. S a házak szellemi megidézéséből rendre utca- és városkép állott össze. A történelmi rétegek borította utcákról a házak belsejébe, udvarába, szobáiba is elkalauzolt Kelemen Lajos, megidézve egy-egy épen megőrzött vagy leírt berendezést értékes bútorokkal, kandallóval, festményekkel. S az igazi mesterfogás csak ezután következett, mert a holt tárgyak rendre mesélni kezdtek rég volt gazdáikról, főúri és polgárcsaládokról, akik a város, Erdély vagy a tudományos-irodalmi élet történetébe írták be nevüket. És a múltat egy-egy találó anekdota tette színessé, érzékletessé.

Ha idegen hallgatta Kelemen Lajos magyarázatait, csak ámult, s szinte biztos, hogy megkérdezte kolozsvári ismerősét: ki is ez a Kelemen Lajos, honnan e végtelennek tűnő tudása. A válaszból pedig megtudhatta, hogy ő a város és egész Erdély egyik legismertebb történésze, aki unitárius kollégiumi tanárként kezdte pályáját, majd 1918-tól az Erdélyi Múzeum-Egylet levéltárának szentelte életét. Ide gyűjtötte be a vidéki kúriák és kastélyok kallódó gyűjteményeit, létrehozva a középkori Erdély történetének páratlan értékű forrástárházát. De beszállítás után maga is átolvasta a legtöbb anyagot, miközben rendezgette-rendszerezte, s ha tudományos katalógust — mindnyájunk veszteségére — nem is állított össze, ő maga volt az élő kalauz, aki minden érdeklődőnek kezébe adta a keresett iratköteget, s levélben is részletes tájékoztatást nyújtott egy-egy kérdéskör kolozsvári dokumentumairól.

Hosszas betegsége, majd halála után úgy tűnt, hogy hatalmas tudását a sírba vitte. Hiszen többnyire az 1910-es és 1920-as években közzétett rövid, a nagyközönségnek szánt írásain kívül alig néhány tudományos értekezés és szövegkiadás maradt fenn utána, s ezeket is már csak a könyvtárak őrizték. Igaz, iskolát teremtett. Majd mindegyik történészünk tőle tanulta a levéltári kutatómunka módszertanát, sőt a kutatási téma